

αγορά | Εμπόριο

Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις, η παγκόσμια παραγωγή ρυζιού, σε όρους ισοδύναμου λευκασμένου προϊόντος, αναμένεται την περίοδο 2023/2024 να κυμανθεί σε 518 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας άνοδο σε σχέση με την προηγούμενη (+0,9%).

Εντείνεται η άνοδος των τιμών ρυζιού στην παγκόσμια αγορά

του Γιάνη Τσιφόρου

Η αύξηση αυτή αποδίδεται κυρίως στη σημαντική ενίσχυση της παραγωγής στο Πακιστάν και στις ΗΠΑ και σε μικρότερο βαθμό σε άλλες χώρες. Αντίθετα, αισθητή μείωση αναμένεται στην παραγωγή της Ταϊλάνδης, της Ινδίας και της Βραζιλίας.

Ωστόσο, οι παγκόσμιες εξαγωγές ρυζιού αναμένεται να περιοριστούν σε 52 εκατ. τόνους, μέγεθος μειωμένο ως προς την προηγούμενη (-1,9%) και ακόμα περισσότερο σε σχέση με την περίοδο 2021/2021 (-5,4%). Η πτώση αυτή αποδίδεται κυρίως στην Ινδία (-12,5%), η οποία αν και κυριαρχεί στις παγκόσμιες εξαγωγές καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος, προκειμένου να περιορίσει τις εξαγωγές του προϊόντος για να διασφαλίσει την επάρκεια της στο προϊόν από τον Σεπτέμβριο του 2022 είχε επιβάλει απαγόρευση των εξαγωγών στα θραύσματα ρυζιού, αλλά και σημαντική άνοδο των εξαγωγικών δασμών (+20%) στο ρύζι με φλοιό, στο αποφλοιωμένο ρύζι και σε όλα τα «μπ-Μπασμί» προϊόντα.

Πρόσφατα, εξάλλου, τον Ιούλιο του 2023, η Ινδία επέβαλε πλήρη απαγόρευση των εξαγωγών σε όλες τις κατηγορίες, με εξαίρεση τον ρύζι τύπου Μπασμί. Σημαντική μείωση, επίσης, αναμένεται στις εξαγωγές ρυζιού της Ταϊλάνδης (-5,9%), της δεύτερης μεγαλύτερης εξαγωγικής χώρας στον κόσμο μετά την Ινδία, ενώ μεγαλύτερη μείωση προβλέπεται στις εξαγωγές της Βραζιλίας (-17%) και του

Βιετνάμ (-6,3%). Πτώση εξάλλου αναμένεται στις εισαγωγές, στο εξωτερικό εμπόριο, αλλά και στα παγκόσμια αποθέματα του προϊόντος.

Οι εξελίξεις αυτές προκάλεσαν σοκ στην παγκόσμια αγορά και είχαν ως συνέπεια την εκτόξευση των τιμών ρυζιού στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 15 ετών. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις των τιμών εξαγωγής λευκασμένου ρυζιού στις αρχές Αυγούστου του 2023 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου μήνα, από την Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ, οι οποίες ανήλθαν σε 657 και 620 δολ. ΗΠΑ/τόνο (+125 και +105 δολ. ΗΠΑ/τόνο, αντίστοιχα), αλλά και οι εξαγωγές θραυσμάτων ρυζιού από το Πακιστάν που ανήλθαν σε 598 δολ. ΗΠΑ/τόνο (+75 δολ. ΗΠΑ/τόνο).

Να σημειωθεί ότι η μεγάλη άνοδος των διεθνών τιμών προβλέπεται να περιορίσει την παγκόσμια κατανάλωση ρυζιού που αναμένεται να κυμανθεί την περίοδο 2023/2024 σε 522,7 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας μείωση κατά 1 εκατ. τόνους σε σύγκριση με την προηγούμενη.

Ανακάμπτει η παραγωγή ρυζιού στην ΕΕ

Η παραγωγή ρυζιού στην ΕΕ εκφραζόμενη σε όρους ισοδύναμου λευκασμένου προϊόντος, περιορίστηκε την περίοδο 2022/2023 σε 1,34 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας έντονη μείωση ως προς την προηγούμενη (-23%), κυρίως εξαιτίας της πτώσης της στις τρεις σημαντικότερες παραγωγικές χώρες εξαιτίας της επικράτησης δυσμενών καιρικών συνθηκών,



ιδιαίτερα στην Ισπανία και σε μικρότερο βαθμό στην Ιταλία και στην Ελλάδα. Ωστόσο, την περίοδο 2023/2024, η παραγωγή ρυζιού στην ΕΕ αναμένεται να βελτιωθεί, ανερχόμενη σε 1,42 εκατ. τόνους (+6,7%), κυρίως λόγω της ανάκαμψης της παραγωγής στην Ιταλία (859.000 τόνοι). Αντίθετα, στην Ισπανία η παραγωγή αναμένεται το 2023 να διατηρηθεί σε χαμηλό επίπεδο (270.000 τόνοι) λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών (ξηρασία, έλλειμμα υδατικών πόρων στις λεκάνες απορροής των ποταμών).

Η ΕΕ παραμένει έντονα ελλειμματική σε ρύζι, μια και το μεγαλύτερο μέρος της κατανάλωσης (69% το 2022) εξακολουθεί να καλύπτεται με εισαγωγές από τρίτες χώρες, οι οποίες αυξήθηκαν στο διάστημα της τελευταίας πενταετίας

(+4% ετησίως) έναντι της μειούμενης παραγωγής (-5% ετησίως). Σε ετήσια βάση, οι εισαγωγές ρυζιού της ΕΕ σε απόλυτα μεγέθη (χωρίς μετατροπή σε ισοδύναμο), περιλαμβάνοντας όλες τις κατηγορίες του προϊόντος (λευκασμένο ρύζι, αποφλοιωμένο και αναποφλοιωτο, θραύσματα ρυζιού) ανήλθαν το 2022 σε 2,6 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας σημαντική άνοδο σε σχέση με το προηγούμενο έτος (+32%), ενώ αντίθετα οι εξαγωγές περιορίστηκαν σε 410.000 τόνους (-3%).

Το μεγαλύτερο μέρος των εισαγόμενων προϊόντων αφορά το λευκασμένο ρύζι (1 εκατ. τόνοι το 2022, αξίας 958 εκατ. ευρώ), προερχόμενα από πέντε κατά σειρά χώρες (Μιανμάρ, Καμπότζη, Ταϊλάνδη, Πακιστάν, Ινδία, Βιετνάμ),

Εμπόριο | αγορά

Παραγωγή, εμπόριο και κατανάλωση ρυζιού ΕΕ-27 (σε κιλ. τόνους ισοδύναμου λευκασμένου)

	2023/2024*	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Μεταβολή (%)	
						2023-2022	2022-2021
Παραγωγή	1.425	1.336	1.732	1.826	1.888	6,7	-22,9
Εισαγωγές	2.400	2.400	2.492	1.862	1.999	0,0	-3,7
Εξαγωγές	400	400	402	412	543	0,0	-0,5
Κατανάλωση	3.500	3.500	3.500	3.400	3.394	0,0	0,0
Αποθέματα τέλους	770	845	909	682	917	-8,9	-7,0

Πηγή: USDA, Grain World Markets and Trade, 11.8.2023. (*) Προβλέψεις

Αξία και όγκος ελληνικών εξαγωγών λευκασμένου ρυζιού κατά χώρα (2021-2022)

Χώρες προορισμού	2022			2021			Μεταβολή 2022/2021	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/τόνο)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/τόνο)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Ιορδανία	6.866	8.282	829	501	835	600	1.269	892
Πολωνία	4.137	5.988	691	4.255	8.481	502	-3	-29
Ισπανία	3.775	4.997	755	1.175	2.199	534	221	127
Ιταλία	3.660	4.806	762	944	1.981	476	288	143
Ουγγαρία	3.209	5.127	626	3.796	7.236	525	-15	-29
Ρουμανία	2.701	3.869	698	4.296	8.481	507	-37	-54
Κύπρος	2.565	2.714	945	1.853	2.418	766	38	12
Φινλανδία	2.324	2.416	962	262	413	633	788	484
Βουλγαρία	2.181	3.535	617	3.398	6.452	527	-36	-45
Ην. Βασίλειο	2.025	3.050	664	3.901	7.904	494	-48	-61
Τουρκία	1.671	2.052	815	2.927	5.429	539	-43	-62
Αλβανία	1.483	1.913	775	1.298	2.086	622	14	-8
Κόσοβο	973	1.284	757	561	848	661	73	51
Αίθιοπία	829	1.107	749	410	694	591	102	59
Σερβία	601	874	688	668	1.259	530	-10	-31
Λοιπές	5.404	6.521	829	4.915	8.765	561	10	-26
Σύνολο	44.403	58.535	759	35.158	65.482	537	26	-11

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 17/8/2023, HS Code: 100630)

που καλύπτουν το σύνολο σχεδόν του όγκου της κατηγορίας (94%). Περιλαμβάνονται, όμως, σημαντικές εισαγωγές και σε άλλες κατηγορίες, όπως στο αποφλοιωμένο ρύζι (867.000 τόνοι), αλλά και στα θραύσματα ρυζιού (627.000 τόνοι), που προσφέρονται σε πολύ χαμηλότερες τιμές. Ωστόσο, ο όγκος εισαγωγών ρυζιού στην ΕΕ προβλέπεται να μειωθεί αισθητά την περίοδο 2023/2024 ως συνέπεια του ελλείμματος εφοδιασμού από την Ινδία, αλλά και λόγω της μεγάλης ανόδου των τιμών που αναμένεται να περιορίσει τη ζήτηση του προϊόντος.

Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές λευκασμένου ρυζιού της ΕΕ, που εξακολουθεί να καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του όγκου (86%), περιορίστηκαν το 2022 σε 410.000 τόνους, μέγεθος μειωμένο ως προς το προηγούμενο έτος (-2%), αλλά με σημαντική άνοδο της αξίας (+24%). Μεγάλη εξάλλου ήταν η αύξηση της μέσης τιμής εξαγωγής του προϊόντος που ανήλθε το 2022 σε 1.097 ευρώ/τόνο, παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση (+26%).

Σημαντική άνοδος της αξίας στις ελληνικές εξαγωγές

Η εγχώρια παραγωγή ρυζιού, σε όρους ισοδύναμου λευκασμένου προϊόντος, περιορίστηκε την περίοδο 2022/2023 λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών σε 125.000 τόνους, παρουσιάζοντας πτώση ως προς την προηγούμενη (-21%), όπως άλλωστε συνέβη στην Ιταλία (-19%) και στην Ισπανία (-41%).

Η Ελλάδα παραμένει πλεονασματική σε ρύζι, με καθαρά εξαγωγικό προσανατολισμό επί σειρά ετών. Σε ετήσια βάση και απόλυτο μέγεθος, ο όγκος εξαγωγών της χώρας, στο σύνολο των κατηγοριών του προϊόντος, περιορίστηκε

το 2022 ως προς το προηγούμενο έτος σε 121.000 τόνους (-3,2%), αλλά με σημαντική άνοδο της αξίας που υπερέβη το επίπεδο των 78 εκατ. ευρώ (+24%). Μεγαλύτερος, όμως, ήταν ο ρυθμός ανόδου των εισαγωγών που ανήλθαν το 2022 σε 29.000 τόνους (+59%), αξίας περίπου 27 εκατ. ευρώ (+69%). Το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών εξακολουθεί να αποτελεί το λευκασμένο ρύζι, ο όγκος του οποίου περιορίστηκε το 2022 σε 58.500 τόνους (-11%), αλλά με σημαντική αύξηση της αξίας (44,4 εκατ. ευρώ, +26%) λόγω της έντονης ανόδου της μέσης τιμής εξαγωγής που ανήλθε σε 759 ευρώ/τόνο (+41%).

Τα εξαγόμενα προϊόντα απευθύνονται κυρίως σε έξι χώρες (Ιορδανία, Πολωνία, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία και Ρουμανία), που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος, ενώ καλύτερες αγορές, από άποψη υψηλότερης μέσης τιμής εξαγωγής, παραμένουν η Φινλανδία, η Κύπρος και η Ιορδανία, η οποία αποτέλεσε την κυριότερη χώρα προορισμού. Μειονέκτημα, ωστόσο, της εγχώ-

ριας εξαγωγικής δραστηριότητας παραμένει η σημαντική αναλογία εξαγωγών σε υποδεέστερα προϊόντα, όπως τα θραύσματα ρυζιού (17% του συνολικού όγκου) που διατίθενται σε πολύ χαμηλότερες τιμές (534 ευρώ/τόνο το 2022) και ακόμα μεγαλύτερη στις εξαγωγές ρυζιού με φλοιό (2,4%, με 486 ευρώ/τόνο).

Από την άλλη πλευρά, κυριότεροι προμηθευτές λευκασμένου ρυζιού στην Ελλάδα παραμένουν πέντε κατά σειρά χώρες (Μιανμάρ, Ισπανία, Πακιστάν, Ιταλία και Καμπότζη), που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του όγκου και της αξίας εισαγωγών του προϊόντος (74% και 67% αντίστοιχα), ενώ περιορισμένες θεωρούνται οι εισαγωγές της χώρας από την Ινδία.

Να σημειωθεί, όμως, ότι οι εισαγωγές λευκασμένου ρυζιού στην Ελλάδα ανήλθαν το 2022 σε 26.169 τόνους, παρουσιάζοντας

ιδιαίτερα έντονη άνοδο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (+89%) με σχεδόν ανάλογη αύξηση της αξίας (+83%), τάση που αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω στη διάρκεια

του τρέχοντος έτους. Σημειώνεται ότι το 2023 οι προβλέψεις στην εγχώρια παραγωγή, αν και πρώωρες, εκτιμούν μείωση σε σύγκριση με την προηγούμενη (-5%), συνοδευόμενη όμως από μεγάλη άνοδο των τιμών στο εξωτερικό εμπόριο. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, EU monthly trade, 17.8.2023) στο πρώτο εξάμηνο του 2023 ο όγκος των ελληνικών εξαγωγών λευκασμένου ρυζιού ανήλθε σε 39.075 τόνους, μέγεθος μειωμένο ως προς το αντίστοιχο διάστημα του 2021 (-4,7%). Ωστόσο, η αξία εξαγωγών του προϊόντος ανήλθε σε 38,9 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μεγάλη αύξηση (+51%) λόγω της έντονης ανόδου της μέσης τιμής εξαγωγής (996 ευρώ/τόνο) σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2022 (691 ευρώ/τόνο).

Συμπερασματικά, η αξία εξαγωγών ρυζιού της χώρας αναμένεται να ενισχυθεί σημαντικά στη διάρκεια του τρέχοντος έτους. Προβληματίζει, ωστόσο, η έντονη άνοδος των εισαγωγών με ρυθμό πολλαπλάσιο εκείνου των εξαγωγών, αλλά και η μεγάλη άνοδος των τιμών που αναμένεται να περιορίσει την κατανάλωση του προϊόντος στην εγχώρια αγορά.

Ζήτημα, επίσης, αποτελεί η διάρθρωση των εξαγωγών, μια και σημαντικό μέρος του όγκου αφορά υποβαθμισμένα και μη επεξεργασμένα προϊόντα (θραύσματα ρυζιού, αναποφλοιωτο ρύζι), η αναλογία των οποίων στο σύνολο των εξαγωγών παραμένει ιδιαίτερα υψηλή (41% το 2022), ευρισκόμενη σε μεγάλη απόσταση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (8%).

Επιπλέον, οι πολύ χαμηλότερες τιμές διάθεσης των προϊόντων αυτών στερούν πολύτιμους πόρους, οι οποίοι είναι απόλυτα αναγκαίοι για τη στηρίξη του τομέα σε επίπεδο παραγωγής και επεξεργασίας.



Παγκόσμια παραγωγή ρυζιού (σε κιλ. τόνους ισοδύναμου λευκασμένου προϊόντος)

	2023/2024*	2022/2023	2021/2022	Μεταβολή (%)	
				2023-2022	2022-2021
Κίνα	149.000	145.946	148.990	2,1	-2,0
Ινδία	132.000	136.000	129.471	-2,9	5,0
Μπαγκλαντές	36.400	36.350	35.850	0,1	1,4
Ινδονησία	34.450	34.000	34.400	1,3	-1,2
Βιετνάμ	27.000	27.000	26.670	0,0	1,2
Ταϊλάνδη	19.500	20.909	19.878	-6,7	5,2
Φιλιππίνες	12.600	12.631	12.540	-0,2	0,7
Μιανμάρ	12.000	11.800	12.400	1,7	-4,8
Πακιστάν	9.000	5.500	9.323	63,6	-41,0
Ισπανία	7.450	7.480	7.636	-0,4	-2,0
Βραζιλία	6.800	7.004	7.337	-2,9	-4,5
ΗΠΑ	7.014	5.092	6.083	37,7	-16,3
Καμπότζη	6.000	5.933	5.771	1,1	2,8
Λοιπές	58.870	57.918	57.534	1,6	0,7
Σύνολο	518.084	513.563	513.883	0,9	-0,1

Πηγή: USDA, Grain World Markets and Trade, 12.9.2023. (*) Προβλέψεις

Παγκόσμιες εξαγωγές ρυζιού (σε κιλ. τόνους ισοδύναμου λευκασμένου προϊόντος)

	2023/2024*	2022/2023	2021/2022	Μεταβολή (%)	
				2023-2022	2022-2021
Ινδία	17.500	20.000	22.119	-12,5	-9,6
Ταϊλάνδη	8.000	8.500	7.682	-5,9	10,6
Βιετνάμ	7.500	8.000	7.054	-6,3	13,4
Πακιστάν	5.000	3.600	4.525	38,9	-20,4
ΗΠΑ	2.650	2.250	2.191	17,8	2,7
Μιανμάρ	1.800	1.400	2.335	28,6	-40,0
Κίνα	2.000	1.400	2.172	42,9	-35,5
Καμπότζη	1.850	1.800	1.700	2,8	5,9
Βραζιλία	1.000	1.200	1.445	-16,7	-17,0
Ουρουγουάη	950	900	982	5,6	-8,4
Λοιπές	3.848	4.063	3.918	-5,3	3,7
Σύνολο	52.098	53.113	56.123	-1,9	-5,4

Πηγή: USDA, Grain World Markets and Trade, 12.9.2023. (*) Προβλέψεις